HalmstadBudet

Ett nyhetsbrev till Gamla Halmstads medlemmar Årg. 7 Nr 2/2011

Halmstad i årtal en värdefull uppslagsbok

När stängdes Norre Port för biltrafik?
När bildades Halmia och HBK?
När byggdes slottet?

Frågorna får svar i Gamla Halmstads nya bok som är späckad med historiska årtal om Halmstad.

Stort och smått varvas under rubriker som krig och fred, näringsliv, byggnader och föreningsliv. Alla årtal speglar samtidigt stadens utveckling från det lilla samhället Övraby till dagens Halmstad.

Boken är illustrerad med nästan 400 bilder, både gamla och nya, varav många aldrig tidigare är publicerade.

Författare är KB Bjering, tidigare ordförande i Gamla Halmstad och framstående kännare av stadens historia.

Idén fick han redan för 30 år sedan och förra året satte han i gång med att utveckla sitt bokmanus mer systematiskt.

Resultatet blev denna bok, som kommer att finnas till försäljning med början vid Gamla Halmstads sommarmöte i S:t Olofs kapell den 20 juni.

KB Bjering utbringar en skål för Halmstads historia på ett av föreningens årsmöten.

Foto: Christel Ek

Välkommen till sommarföreläsning i S:t Olofs Kapell

Händelser i Halmstad för 50 år sedan

1961 var ett dramatiskt år då Sverige i praktiken befann sig i krig för FN:s räkning i Kongo och generalsekreteraren Dag Hammarskjöld omkom då hans plan störtade. Kalla kriget var riktigt kallt då USA stödde en invasion på Kuba och Sovjetunionen byggde Berlinmuren. Gagarin blev första människan i rymden och regalskeppet Vasa lyftes ur djupen på Stockholms ström. Sveriges Radio startade melodiradion där vi lyssnade på tuffa Anita Lindbloms jättehit ”Sånt är livet” eller på snälla Göingeflickornas ”Kära Mor”. Men kommer du ihåg vad som hände lokalt i Halmstad?

Sommarsol över Tylösand runt 1960

Kom till S:t Olofs kapell i Tylösand måndagen
den 20 juni kl 18.30
och lyssna på Anders Bergenek
som berättar om livet i vår hemstad 1961.

Avgift 100 kr som går till Kapellföreningen och även inkluderar fika efteråt ute på tunet.
Föranmälan till Gamla Halmstads expedition
035-21 40 40 kl 09–12 senast den 15 juni.

Enligt planerna ska KB Bjerings bok ”Halmstad i årtal” presenteras samma dag och den kommer i så fall att finnas till försäljning i S:t Olofs Kapell.

Hemsidan – en succé

Vår nya hemsida öppnades i månadsskiftet november/december och har fram till den 17 april haft 9 585 besök

Foto: Christel Ek

Siffrorna innebär inte att lika många personer besökt hemsidan, utan att samma personer kan ha använt hemsidan flera gånger. Hur många fysiska personer som besökt hemsidan är lite svårt att få fram med säkerhet, men statistiken från webbhotellet anger antalet "unika besökare" under januari-mars till ca 4 200, dvs vartannat besök skulle vara ett återbesök!

Detta är överraskande höga siffror, särskilt med tanke på att den nya hemsidan bara varit igång 4,5 månader.

Vad har då besökarna läst mest? Naturligtvis "Nyheter" (startsidan), "Kartor över Halmstad", "Halmstad i bilder" och artikeln "Året var 1960" .

Användarna har mestadels hemvist i Sverige, men det finns faktiskt en del besökare från USA också!

Hemsidan innehåller många bilder och även ett antal filmer och bildspel. Har du ännu inte botaniserat runt på hemsidan är det hög tid!

Christer Engstrand

Österbro 40 år – invigdes den 4 juli 1971

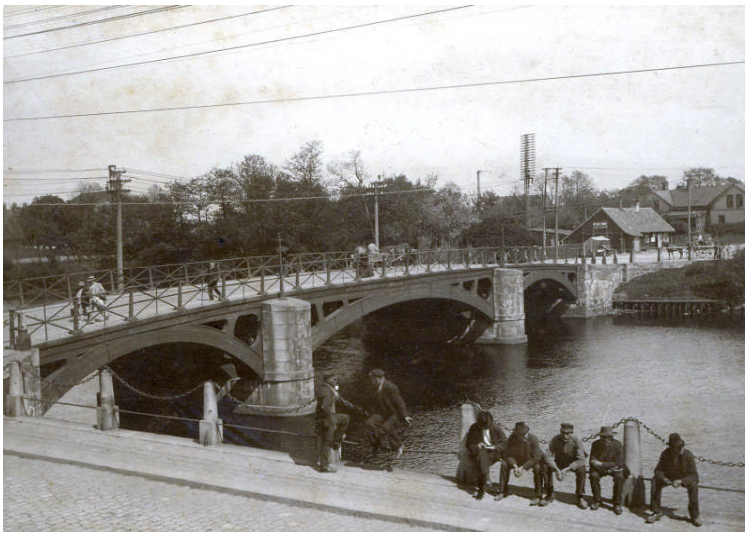

Fotografen Eva Knutsson, som jag skrivit om i årsbok 2010, hade en handkamera som hon använde för att fotografera utomhus.

Denna underbara bild ger en målande skildring av livet kring stadens viktiga förbindelse över Nissan kring sekelskiftet 1900. Ledighetskommittén filosoferar, ett elegant par skyndar över bron, hästskjutsar lunkar på – ett stycke osminkad Halmstads-historia.

Österbro fick sitt nuvarande utseende för 40 år sedan – den invigdes den 4 juli 1971. Dess föregångare stod klar 1908. Denna ersatte i sin tur bron från 1841, som är den som ses på Eva Knutssons bild.

Mer om Österbro genom tiderna kan läsas i Sven Aremars Tidsbilder och i Gamla Halmstads årsbok 1971.
I den senare skriver Ludvig Kollberg om bron från 1971 att den är ”låg och bred som en flatfisk, medan den gamla (från 1908) hade något av laxens spänst”.

Kerstin Wedin

Stig-Martin, Cesarstugans ägare, poserar här i utställningen med vaxdockor.

Foto: Torgny Ahlgren

Vårutflykten gick till natursköna Falbygden

Vårens utflykt börjar med avgång från Teatern till Limmareds Wärdshus för förmiddagsfika.

Färden går sedan vidare mot den vackra Falbygden, ett småkuperat och mycket vackert landskap,vid lunchtid är vi framme i Östra Tunhem, där ägaren till Cesarstugan guidar oss runt. Här får vi uppleva miljöer med vaxdockor i naturlig storlek som skildrar bondens år för 60–70 år sedan. Anläggningen har även teatersalong, gårdsbageri, restaurang samt en vacker parkanläggning med lusthus.

Efter en utsökt lunch går färden vidare till Varnhems klosterkyrka från 1150-talet, där har vi en mycket bra guidning som ger oss en fullständig historiebeskrivning.

Därefter börjar vår hemfärd via Skara till Nääs slott där eftermiddagskaffet väntar på Café Selma & Sofie.

Torgny Ahlgren

Tall Ships Races

Nu står åter sommaren för dörren med alla de förväntningar och goda vibrationer som det innebär. Vi har nu lämnat den kalla och snöiga vintern 2010-2011 bakom oss. Ljuset har kommit åter liksom värmen och naturens grönska. ”Det finns en stund precis innan man börjar äta honung och som egentligen är den allra bästa”, säger Nalle Puh.

Just den här sommaren blir speciell och minnesvärd. De högmastade fartygen kommer till stan i Tall Ships Races! Det kommer att påminna oss om Halmstads stolta, maritima tradition. Dagens upplevelsestad kommer att återskapa en historisk miljö som vår generation inte har sett.

Halmstads moderna utveckling fick en väldig fart genom utbyggnaden av hamnen som inleddes runt 1840. Den gamla stadskajen mellan Österbro och slottet kan fortfarande beskådas. Export- och importmöjligheter via hamnen fick en stor betydelse för det halländska jordbrukets framsteg och med tiden också industrins. Då järnvägen kom flyttades hamnen över till Nissans östra sida.

På 1800-talet fanns en mycket starkare känsla av Halmstads anknytning till havet. Det var hamnen med alla dess segelskutor som bidrog till detta. Eftersom lastning och lossning var ett tidskrävande arbete var hamnen oftast full av fartyg. Ljuden från arbetet hördes vida omkring. På vintern lades den tidens träskutor ofta upp längs Dragvägen där de var förtöjda i flerdubbla led. Fartygen med dess höga master gav Halmstad dess karaktär och påminde om vårt läge vid havet.

Då jag går på kyrkogården slås jag ofta av hur stor den lokala sjöfartsnäringen en gång var. På gravstenarna återkommer titlarna sjökaptenen, sjömannen, skeppsmäklaren, lotsen, skeppsbyggaren eller tullaren. Då ligger där också begravda ett stort antal personer som likt min farfar tjänstgjorde som jungman och matros bara under några ungdomsår. Det var den tidens möjlighet för unga Halmstadbor att se världen.

Ordföranden har ordet

Det är inte alla som har en farfar som har strandat med en Halmstadskuta i Västindien! Få Halmstadbor förstår idag vilken betydelsefull sjöfartsstad Halmstad en gång var. År 1905 var vi Sveriges tredje största ”skutstad” efter Göteborg och Brantevik.

Även om segelfartygens tid är förbi fortsätter de att fascinera. Gå ombord på ett fartyg i sommar och känn av stämningen! Du kommer att hitta fint snickrade trädetaljer och kunna fascineras av en gammaldags mekanik som är utvecklad och välfungerande. Allt brukar vara välpolerat och skinande. Väldigt mycket som du hittar ombord är resultatet av ett gediget hantverk. Du kommer säkert också att känna den förföriska doften av virke, fernissa och tjära i skön blandning. Det finns en annan atmosfär som kräver lite mer fantasi att uppleva. Det är förnimmelser av stora hav och främmande hamnar, dofter av olika varor som har skeppats eller av hörselintryck på främmande språk. Kanske känner du hur stormiga vindar griper tag i din kropp eller hör hur de viner i tackel och tåg. Salta vågor rullar skeppet fram och tillbaka. Det vita skummet flyger i luften. Lyssnar du noga kan du höra order ges om att segel ska sättas eller revas liksom taktfasta shanties som besättningarna sjunger. Ett fartyg har en historia och en själ.

Halmstad kommer under Tall Ships Races den 5–8 augusti att erbjuda fantastiska upplevelser som knyter an till stadens maritima tradition. Gå man ur huse och var med om detta! Öppna sinnena! Använd fantasin! Njut av miljöerna! Samtala med människorna! Lär av historien! Det inte säkert att den här möjligheten kommer tillbaka i vår livstid. Flaggan i topp för Halmstads maritima tradition!

Anders Bergenek

Gator i Halmstad: Fredrik Ströms gata

För 85 år sedan, 1926, utkom ”Staden vid havet”, Fredrik Ströms färgstarka skildring av 1880-talets Halmstad. I en berättelse som myllrar av liv möter vi ett tvärsnitt av stadens invånare: från kakelugnsmakare och poliskonstaplar till fattiga fiskare och sjömän på Söder. I Slottsmöllans fabrik härskar direktör Gordon över sina textilarbetande män och kvinnor.

Under de här åren slår arbetarrörelsen rot i Halmstad och vi kan följa hur de nya strömningarna sprider sig och möter motstånd hos arbetsgivarna.

Fredrik Ström föddes i Breared 1880 men växte upp och tog studenten i Halmstad. Hans politiska verksamhet tilldrog sig främst i Stockholm, där han var riksdagsledamot och ordförande i stadsfullmäktige.

Mest känd är väl Fredrik Ström för romanen ”Folket i Simlångsdalen”, även om hans författarskap spänner över en rad titlar i skilda ämnesområden.

Fredrik Ström avled 1948 och vilar på Breareds kyrkogård. I Halmstad fick han 1955 ge namn åt den gata på Öster där Halmstad Fastighets AB sedan länge har sina lokaler.

I ”Gatunamnen i Halmstad” skriver Valter Håkansson att Halmstads gamla Folkets Hus låg i närheten, vilket var ett bra skäl för att gatan skulle uppkallas efter en man som i författarskap och gärning ägnade sitt liv åt arbetarrörelsen.

Stefan Gustafsson

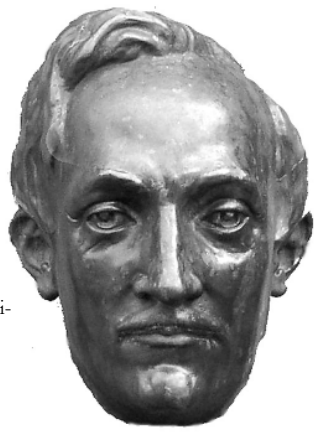

Författaren och politikern Fredrik Ström har gett namn åt en gata på Öster.
Foto: Christel Ek

Museets stadsvandringar – torsdagar kl 18.30. Fri entré

19/5. Från Norre Port till Brooktorpsgården – Halmstads framväxt genom seklerna. Ciceron fd länsantikvarie Lennart Lundborg. Samling vid Norre Port.

26/5. Halmstad – fästningen som aldrig besegrades. Ciceron Anders Sträng, Regementsmuseet. Samling vid Utsiktstornet, Galgberget.

2/6. Sex lögner och tre vita sanningar – vad är sant och vad är falskt? Gå med på en dramatiserad frågesportsvandring genom Halmstads historia. Tävla och vinn i årets galnaste stadsvandring! Ciceron Johan Dahnberg, Hallands Konstmuseum. Samling vid Slottet. Samarr. med Halmstads Kvartersteater.

9/6. Hylte – bygd värd att dokumentera. Resultatet av Hylteinventeringen. Ciceron Britt-Marie Lennartsson, Kulturmiljö Halland. Samling vid Järnvägstationen i Hyltebruk.

16/6. Söndrumskolonin och Walter Bengtsson. Ciceron konstvetare Hugo Palmsköld. Samling vid Spritkullen. Vill ni få en visning och fika i Walter Bengtssons ateljé Bastaskär efter vandringen? Boka plats på tel 035-344 96 eller 073-939 51 67.

23/6. Bland orglar och begravningsvapen – St Nikolai kyrka innan och utan. Ciceron kyrkoarkivarie Peter Lundqvist. Samling vid kyrkoentrén.

30/6. Fåglarna i centrum – en vandring med våra bevingade invånare i fokus. Ciceron Anders Wirdheim, ornitolog. Samling vid S:t Nikolai kyrka.

7/7. Norre Katts park förr och nu. Ciceroner fd länsantikvarie Lennart Lundborg och fd trädgårdstekniker Runo Graveleij. Samling vid Norre Port.

14/7. Längs Nissans strand. Ciceron naturinformatör HG Karlsson. Samling vid Rotundan i Folkparken.

21/7. Nyfiken på Fiken och andra kvinnor. Ciceron fd kommunråd Ingegerd Sahlström. Samling vid Norre Port.

28/7. Får vi lov? En nostalgisk vandring i Halmstads folkligaste park. Ciceron författare Peter Björk. Samling vid Folkparkens entréportal.

4/8. Staden som spelplatta – verkliga och overkliga scener ur ett drömskt Halmstad. Ciceron Ulf Andersson, konstnärlig ledare VTST/Internationella gatuteaterfestivalen. Samling vid Café Rotundan, Norre Katts park.

11/8. Centrumutveckling i fokus. Följ med på en vandring genom Halmstad och var med och diskutera centrums framtid. Cicerone Mattias Bjellvi, arkitekt Samhällsbyggnadskontoret och Christer Johansson, projektledare Teknik- och fritidsförvaltningen, Halmstads kommun. Samarr med Halmstad City. Samling vid kiosken, Stora Torg.

18/8. Cirkulera vid arenan – tankar kring trafiklösningar, utemiljö och skatepark vid Halmstad Arena. Ciceroner Maria Bergström, Anneli Bylander och Svante Lönngren, Teknik- och Fritidsförvaltningen. Samling vid huvudingången Halmstad Arena.

Extra stadsvandringar:
Begränsat antal platser. Endast förköp via Turistbyrån i Halmstad, Lilla Torg (vid Norre Port), tel 035-12 02 00.
Historievandring – lär känna stadens förflutna.
Tisdagar 28/6 – 16/8 (dock ej 2/8) och onsdagar 29/6 – 10/8 kl 18.30. Kostnad 50 kr/person.
Bomber och granater – om fästningsstaden Halmstad.
Familjevandring där vi letar rester och berättar om hur en dansk fästning plötsligt blev svensk. Måndagar 4/7 – 8/8 (dock ej 1/8) kl 18.30. Kostnad 30 kr/person.
Halmstads slott utifrån och in.
Torsdagen den 30/6 öppnar slottet portarna för besök. Guidad visning kl 13, 14, 15, 16 och 17.
Enbart förköp via Turistbyrån senast en timme före aktuell visning.
Samarr. Länsstyrelsen i Hallands län.

HALLANDS KONSTMUSEUM

Vi hälsar nya medlemmar hjärtligt välkomna!

Andersson, Iréne, Halmstad
Andersson, Jan, Gullbrandstorp
Andersson, Louise, Steninge
Andersson, Maj-Britt, Halmstad
Andersson, Rune, Halmstad
Andersson, Siv, Halmstad
Andersson, Stig, Halmstad
André, Håkan, Halmstad
Eriksson, Ingmar, Halmstad
Fernbratt, Inge, Halmstad
Johansson, Arne, Halmstad
Johansson, Ing-Britt, Oskarström
Johansson, Mats, Halmstad
Johansson, Per-Erik, Gullbrandstorp
Johansson, Tore, Halmstad
Karlsson, Britt, Halmstad
Lewander, Stefan, Halmstad
Nilsson, Inge, Halmstad
Nordström, Marianne, Halmstad
Skantz, Bert, Halmstad
Smedberg, Kurt, Halmstad
Svallebo, Kjell, Halmstad
Svensson, Britta, Halmstad
Svensson, Sten-Eric, Halmstad
Thunberg, Gunvor, Halmstad
Wesik, Endel, Halmstad

Stödjande medlemmar:
Andersson, Yvonne, Halmstad
Nyberg, Birgitta, Halmstad
Wiman, Birgitta, Halmstad

Öppettider på kansliet

Vår kanslist Christel Ek har semester 4 –31 juli.
Det kommer att vara öppet varje torsdag under semestertiden mellan 10.00–12.00.
Välkomna!

Nekrologer till årsboken

Minnesord över avlidna medlemmar i Gamla Halmstad publiceras i årsbok 2011 under förutsättning att de lämnats in till föreningens expedition senast den 1 september 2011.
Skriv kort, 100–125 ord, och lämna också ett foto.

HalmstadBudet är ett informationsblad för Föreningen Gamla Halmstads medlemmar.
© Föreningen Gamla Halmstad och respektive författare.
Med stöd av Kulturnämnden i Halmstad.
Layout: Christel Ek.
Tryck: Fototryck, Halmstad 2011.
FGH, Fredsgatan 5, 302 46 Hstd. Tel: 035-21 40 40.
Hemsida: www.gamlahalmstad.se
E-post: info@gamlahalmstad.se
Expeditionen är öppen måndag–torsdag 9–12.